

KUBAD ABAD SARAYI ALÇI BULUNTULARI*

Yusuf ACIOĞLU**

Özet

Beyşehir Gölü kıyısında, Anamas Dağı eteklerinde, yer alan Kubad Abad Sarayı, uzun süredir devam eden kazı çalışmaları sonucu elde edilen buluntularıyla, Anadolu Selçuklu saray mimarisi ve süslemesine ışık tutmaktadır. Bu buluntulardan biri de alçıdır. Kalıplama tekniği ile yapıldığı anlaşılan alçı buluntular, daha çok Büyük Saray ve Küçük Saray'da bulunmuştur. Bunlar arasında en dikkati çeken; Büyük Saray'ın harem olduğu düşünülen bölümünde, giriş koridorunun hemen solundaki odada tespit edilen alçı dolaptır. K. Otto-Dorn'un yaptığı kazı sırasında in-situ olarak ele geçen dolabın üst üste iki raf hâlinde nişlerden oluştuğu düşünülmektedir. Kazıda bulunan dolap parçaları üzerinde bordür süslemelerinden başka tavus kuşu, melek ve süvari figürleri bulunmaktadır. Bu dolap nişinin parçalarına benzer örnekler Anadolu Selçuklu sahasında görülmektedir. Ancak Kubad Abad örnekleri in-situ olarak bulunduğu ve bir bütünlük arz ettiği için özel bir yere sahiptir. Küçük Saray'da da bu dolap nişinin bordürlerine benzer bordür parçaları, kemer köşelikleri ve pano parçalarına rastlanılmıştır. Bunların dışında yine Küçük Saray kazı çalışmalarında, sarayın pencerelerinde alçı şebekeler kullanıldığını gösteren alçıya gömülü cam parçaları bulunmuştur. Kubad Abad Sarayı kazı çalışmaları sonucu elde edilen alçı buluntularının, Konya Alâeddin Köşkü ve Alanya Sarayı'ndakilerle benzer özellikler göstermekle birlikte, daha ayrıntılı ve plastik bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Selçuklu, Beyşehir, Kubad Abad Sarayı, Alçı

Abstract

The Stucco Findings of Kubad Abad Palace

The remains discovered after excavation works that went on for a long time at Kubad Abad Palace, located by the Lake Beyşehir and at the foothills of Mount Anamas, shed a light to palace architecture and decorations of the Anatolian Seljuk. One of these remains is stucco. The stucco remains built with casting technique are mainly found at the Big Palace and Small Palace. The most remarkable one is the stucco cabinet on the left of entrance corridor on the Big Palace, probably the Harem area. The

* Kubad Abad Sarayı alçı buluntuları üzerinde çalışmama izin veren ve teşvik eden hocam Prof. Dr. Rüçhan Arık'a teşekkür ederim.

** Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Çanakkale.

in-situ cabinet discovered during the excavation leaded by K. Otto-Dorn seems to have a niche in the form of two shelves placed on top of each other. The cabinet pieces excavated are decorated with peacock, angel and cavalry figures as well as the border ornaments. Elements similar to the parts of this cabinet niche can be seen on the Anatolian Seljuk areas. However, the examples discovered at Kubad Abad are extraordinary because they are in-situ and complete. The Small Palace also has border elements, spandrels and panel pieces similar to the borders of this cabinet niche. Besides, pieces of glass embedded in stucco were found during excavation works at the Small Palace which suggest that stucco meshes were used on the palace windows. The stucco remains discovered after the excavation works at Kubad Abad Palace are similar to the ones found at Konya Alâeddin Mansion and Alanya Palace but they are more detailed and have a plastic effect.

Keywords: Anatolian Seljuk, Beyşehir, Kubad Abad Palace, Stucco

Kubad Abad Sarayı, Konya ili Beyşehir ilçesinde, Beyşehir Gölü'nün güneybatı kıyısında, Gölyaka köyü yakınlarında, Anamas Dağı eteklerindeki alüvyon bir ovada yer almaktadır.

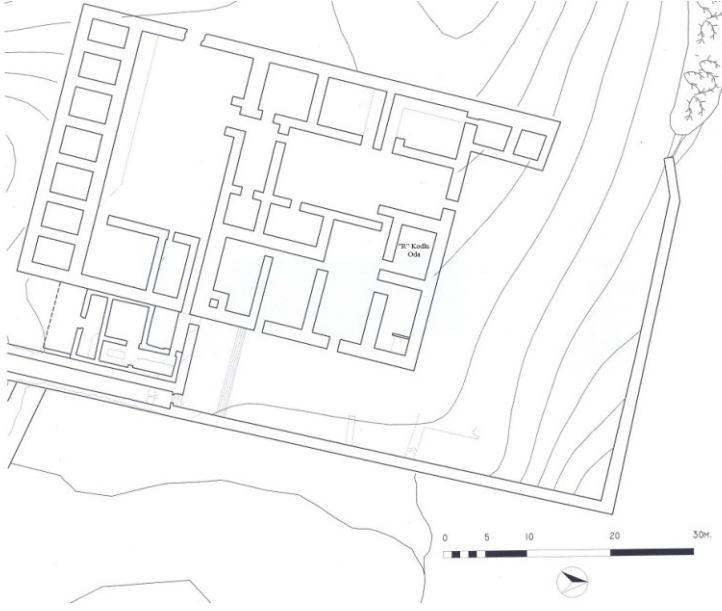
Kubad Abad Sarayı'nda 1965-66 yıllarında K. Otto-Dorn tarafından ve 1980'den itibaren de Prof. Dr. Rüçhan Arık tarafından sürdürölen kazı çalışmaları sonucu elde edilen buluntular, Anadolu Selçuklu saray süslemesi hakkında önemli bilgiler verir. Bunlar arasında en önemlilerinden biri de şüphesiz alçılardır.

Kalıplama tekniđi¹ ile yapıldığı anlaşılan bu alçı buluntuların büyük bir bölümü bugün Konya Karatay Çini Eserler Müzesinde sergilenmekte, bir kısmı ise Kubad Abad kazı evi deposunda korunmaktadır².

¹ Kalıplama tekniğinde, öncelikle ahşap kalıbın içine yapılacak olan süslemenin negatifi oyulur. Bu kalıpla, süsleme iki şekilde oluşturulur. İlkinde su ile karıştırılarak oluşturulan sıvı haldeki alçı kalıbın içine dökölür ve donması beklenir. Donan alçı malzeme kalıptan çıkartılarak uygulanacak olan yüzeye sıva yardımı ile yapıştırılır. Kalıp kullanılarak yapılan diğer yöntemde, duvar yüzeyine yapıştırılan donmamış alçı üzerine kalıp basılarak süsleme oluşturulur. Bkz. L. Yüksel, *Osmanlı Öncesi Anadolu Türk Sanatında Alçı Süsleme (12.-14. Yüzyıllar)*, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 1986, s.8; A. Karaçaç, "Alçı Sanatı", *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı (Mimarlık ve Sanat)*, C.2, Ankara 2006, s.493.

² Kazı çalışmalarında; 1980 yılı öncesinde ele geçen alçı buluntular Konya Karatay Çini Eserler Müzesinde, bu yıldan günümüze kadar ele geçen alçı buluntular ise Kubad Abad kazı evi deposunda bulunmaktadır. Konya Karatay Çini Eserler Müzesi'nde aynı zamanda, Konya Alâeddin Köşkü, Felekabad Sarayı, Hoca Hasan Mescidi ve Mevlana Mescidi'ne ait alçalarda sergilenmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. M. Çeken, *Konya Karatay Çini Eserler Müzesi'ndeki Alçılar*, (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Lisans Tezi) Ankara 1995.

Kubad Abad Sarayı Alçı Buluntuları

Çizim 1. Büyük Saray

Büyük Saray’da gerçekleştirilen 1966 yılı kazı çalışmaları sırasında, harem olduğu düşünülen bölümdeki (“R” kodlu) odada güneybatı duvarının batı köşeye bitişen kısmında 91,5 X 83,5 cm. boyutlarında, yan yana iki nişi mevcut bir alçı dolap bulunmuştur³ (Resim 1)(Çizim 1). Mevcut parçalar ve izlerden bunların üstünde ikinci bir bölümün daha olduğu anlaşılmaktadır. Otto-Dorn, bunların duvar boyunca yükseldiğini ve dolabın kapıya doğru tüm güneybatı duvarı boyunca uzandığını düşünmektedir⁴. Fakat dolabın tüm güneybatı duvarı boyunca uzandığını gösteren bir iz rastlanamamıştır. Buna karşılık batı köşede günümüze gelebilen izler, söz konusu dolabın derinliğini ve zeminden itibaren gerçek yüksekliğini ortaya koymaktadır. Buna göre alçı dolap 215 cm. yüksekliğinde ve 32 cm. derinliğinde idi. Bu dolap nişleri, enleri 5 cm. ile 7 cm. arasında değişen üç farklı bordürle sınırlandırılarak geniş bir çerçeve içine alınmıştır. Bu çerçevenin en dıştaki bordürünün yüzeyi yatay şeritlerle bölünmüş, şeritler arasına sekiz dilimli rozet çiçek motifleri yerleştirilmiştir. İç bükey olan ortadaki bordürün yüzeyi geometrik geçmelerin oluşturduğu on iki kollu yıldız ve yıldızların ortasında yer alan on iki dilimli rozet çiçek motifleri ile bezenmiştir. İçteki

³ K. Otto-Dorn, “Bericht über die Grabung in Kobadabad 1966”, *Archaeologischer Anzeiger*, Heft 4, Berlin 1969, s.475 ; M. O. Arık, “Kubadâbad Sarayı (I.Hafriyatın Hikâyesi)”, *Önasya*, S.38, Ankara 1968, s.6-7 ; R. Arık, *Kubad Abad (Selçuklu Saray ve Çinileri)*, İstanbul 2000, s.179.

⁴ K. Otto-Dorn, a.g.m., s.475.

bordürün yüzeyi sekiz kollu yıldız ve haç kompozisyonu ile süslüdür. Yıldızların ortasında, sekiz dilimli rozet çiçek motifleri bulunur (Resim 2). Bu bordürlerin benzerlerine, Alanya Sarayı ve Konya Alâeddin Köşkü'nde de rastlanılmaktadır⁵.

Resim 1. Alçı dolap nişleri (K. Otto-Dorn'dan – 1969).

Resim 2. Dolap nişi çerçeve içine alan bordürler.

⁵ Bkz. F. Sarre, *Konya Köşkü*, Ankara 1989, s.18, 57; Z. K. Bilici, “Alanya-Selçuklu Sarayı Kazılarında Bulunan Alçı Bezeme Parçaları Üzerine Bazı Gözlemler”, *Adalya XIII*, İstanbul 2010, s.406.

Kubad Abad Sarayı Alçı Buluntuları

Dolap nişleri üç dilimli kemerli olup, kemerlerin tepesi düzdür. Kemer köşeliklerinde profilden verilmiş birer tavus kuşu figürü yer alır (Resim 3). Başlarında üç tüyden oluşan sorguçları bulunan tavus kuşlarının, kuyrukları yelpaze gibi açılmaktadır. Tavus kuşlarının etrafı rumi ve kıvrık dallı bitkisel motiflerle süslüdür (Resim 4). Tavus kuşları, ebedi hayat ve cennet sembolü olarak, Anadolu Selçuklu dini ve sivil mimarisinde süslemede yaygın bir şekilde kullanılmıştır⁶. Tavus kuşu figürünün alçı süsleme olarak; Yozgat Delice Köşkü, Konya Alâeddin Köşkü ve Turhal Gümüştop Zaviyesinde de aynı şekilde kullanıldıkları görülmektedir⁷.

Resim 3. Üç dilimli kemerli dolap nişi.

Resim 4. Dolap nişi kemer köşeliği.

Büyük Sarayın harem olduğu düşünülen bölümdeki (“R” kodlu) odada in-situ alçı dolabın önündeki göçük tabakası içinde ise dolap nişine ait; bordür, kemer köşeliği ve pano parçaları ele geçirilmiştir. Bunlar arasında, alçı kaplamaların üst kısmına ait olduğu düşünülen dikdörtgen biçimli bir pano parçası dikkat çekicidir⁸. Panoda, arslan başı şeklindeki başlıklara sahip Burma sütunların taşıdığı sivri kemer içerisinde atlı avcı figürü tasvir edilmiştir⁹ (Resim 5). Koşan atın üzerindeki avcı figürünün gövdesi ve başı

⁶ Tavus kuşu figürünün ikonografisi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Yıldırım Özbek, “The Peacock Figure and Its Iconography in Medieval Antolian Turkish Art”, *10th International Congress of Turkish Art (17-23 September 1995)*, Genève 1999, s.537-546.

⁷ Delice Köşkü kazılarında ele geçen niş köşeliklerindeki tavus kuşu figürlerinin, Kubad Abad örnekleri gibi kuyrukları yelpaze şeklinde açılmış etrafı bitkisel kompozisyonla doldurulmuştur. Konya Alâeddin Köşkü’nde ele geçen niş köşeliklerindeki tavus kuşu figürlerinin ise kuyrukları kapalı vaziyette olup, Kubad Abad’dakiler kadar ayrıntılı işlenmemiştir. Turhal Gümüştop Zaviyesi’nde mescid olarak kullanılan odada yer alan alçı kaplamaların üzerinde yer alan sağır nişlerin kemer köşeliklerinde ve yine Turhal Gümüştop Dar-ül Huffaz’ındaki alçı rafın kemer köşeliklerinde tavus kuşu figürü aynı şekilde kullanılmıştır. Bkz. F. Sarre, a.g.e., s.61 ; H. Karaduman, “Delice Selçuklu Köşkü Kurtarma Kazısı”, *V.Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Ankara 1995, s.204 ; E. Yurdakul, “Tokat Vilayetine Gümüştop (Dazya) Köyündeki XIV ncü Yüzyıla Ait Eski Eserler”, *Vakıflar Dergisi*, S.VIII., Ankara 1969, s.244-246.

⁸ K. Otto-Dorn, a.g.m., s.476 ; R. Arık, a.g.e., s.181.

⁹ Atlı av sahneleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Gönül Öney, “İran Selçukluları İle Mukayeseli

Resim 5. Atlı avcı figürlü pano.

cepheden, bacağı profilden verilmiştir. Üzerinde kaftanı, başında başlığı ve halesiyle verilen avcı figürü sakalsızdır. Sağ eliyle atın eğerini, sol eli ile atın boynunun arkasındaki mızrağı tutmaktadır. Atın kafası koşumlu ve kuyruğu düğümlüdür. Avcı figürünün arkasında sol elinde bir zafer çelengi taşıyan melek figürü, atın ayakları altında ise koşan bir tazi yer almaktadır. Avcının başının sol yanında kabartma harflerle “Muhammed” yazmaktadır¹⁰. Panoyu üstten sınırlayan bordürün yüzeyi yazı ile doldurulmuştur. Ancak yazı bordürü kırık olduğundan ne yazdığı tam olarak anlaşılmamaktadır¹¹. Mask şeklinde verilmiş arslan başları ve melek figürü koruyucu, uğur getiren öğeler olarak kullanılmıştır¹². Panonun sol yanında burma sütunun diğer

Olarak Anadolu Selçuklularında Atlı Av Sahneleri”, *Anadolu (Anatolia)*, S. XI, Ankara 1967, s.121-159.

¹⁰ Bu kelimeyi, J. Sourdél-Thomine “Muhammed” olarak okumuş, K. Otto-Dorn ise usta kitabelerindeki formüle uyarak bu kelimenin “amele” olarak okunması gerektiğini ifade etmiştir. Bkz. K. Otto-Dorn, a.g.m., s.477; J. Sourdél-Thomine, “Les Inscriptions (K. Otto-Dorn, “Bericht Über die Grabung in Kobadabad 1966)”, *Archaeologischer Anzeiger*, Heft 4, Berlin 1969, s.500. Ancak bize göre de “Muhammed” olarak okunması doğrudur.

¹¹ Sourdél-Thomine’in varsayımına göre burada “es-samed” yazmaktadır. Bu nedenle, Kur’an’ın İhlâs Sûresi olduğu düşünülmüştür. Bkz. K. Otto-Dorn, a.g.m., s.477; J. Sourdél-Thomine, a.g.m., s.500. Ancak burada ne yazdığı tam olarak anlaşılamadığından bu konuda kesin bir yargıya varmak güçtür.

¹² Arslan ve Melek figürlerinin kullanımıyla ilgili bkz. Gönül Öney, a.g.m., s.136; Gönül Öney, “Anadolu Selçuklu Mimarisinde Arslan Figürü”, *Anadolu (Anatolia)*, S.XIII, Ankara 1969, s.3-67; Gönül Öney, *Anadolu Selçuklu Mimarisi Süslemesi ve El Sanatları*, Ankara 1992, s.38-41, 51-52.

Kubad Abad Sarayı Alçı Buluntuları

yarısının bulunduğu ve bu panodaki sahnenin tekrarının olduğu anlaşılan bir başka panoya ait parça yer almaktadır. Hem bu parça hem de kazı çalışmaları sırasında bulunan aynı nitelikteki diğer parçalar, dolap nişinin üst kısımlarının bu panolarla kaplı olduğunu düşündürmektedir. Bu av sahnesindeki sıralama Sâsânî av sahnelerinin etkilerini taşımaktadır¹³. Konya Alâeddin Köşkü'ndeki karşılıklı iki atlı figürü tasviri de aynı sıralamanın olması nedeniyle benzerlikler göstermektedir¹⁴. Konya Alâeddin Köşkü kabartmasında Kubad Abad kabartmasında olduğu gibi atlı figürlerinin başları ve gövdeleri cepheden, bacakları profilden verilmiştir. Buradaki avcı figürleri, başlarında başlık ve haleleriyle Kubad Abad avcı figürüne benzerler. Her iki tasvirde de atlar dörtlü tasvir edilmişler, atların kafa koşumları ve kuyruk bakımları aynıdır.

Resim 6. Melek figürlü pano köşeliği.

Diğer köşeliklerden farklı olarak, av tasviri dizisine ait olduğu düşünülen iki köşelik parçası bulunmuştur. Daha sağlam kalan üçgen biçimindeki parça, üstten tahrip olmuş bir yazı bordürü ile sınırlanmıştır. Bordürde ne yazdığı anlaşılmamaktadır. Köşeliğin içinde, taçlı maske şeklinde bir yüz, tacın üzerinde ise oturmuş vaziyette bir melek figürü yer almaktadır (Resim 6). Buradaki tac Sâsânî etkileri taşımaktadır¹⁵. Melek figürü cepheden verilmekte, kanatları ve kolları yana doğru açılmaktadır. Mask ve meleğin yüzü kırık olduğundan ayrıntılar seçilememektedir.

Av sahneli panonun dışında, başka bir panoya ait olduğu düşünülen üç ayrı parça daha bulunmuştur. İçlerinden en sağlam olanı, alttan ve yandan birbirine geçmiş altı kollu yıldızlardan oluşan geometrik örgüyle bezenmiş bordürlerle sınırlanmıştır (Resim 7). Bordürün sınırladığı üçgen alanın içinde, sarmal şekiller oluşturmuş kıvrık dallı zemin üzerine, profilden verilmiş başı geriye dönük hareketsiz duran bir kuş figürü bulunmaktadır. Diğer parçalarda da kuş figürü seçilebilmektedir.

¹³ K. Otto-Dorn, a.g.m., s.477

¹⁴ Bkz. F. Sarre, a.g.e., s.18-20, 59.

¹⁵ K. Otto-Dorn, a.g.m., s.478.

Yusuf Acioğlu

Buraya kadar ele geçen çeşitli alçı parçalarından, odanın bir duvarının tamamının alçı dolap ve panolarla kaplandığı anlaşılmaktadır. Altta nişler, nişlerin üstünde av sahneli, kuş figürü tasvirli panolar ve bunları üç yönden kuşatan geometrik ve bitkisel bezemeli bordürler olduğu düşünölebilir. Bu şekildeki bir düzenleme çağdaşı olan Musul'daki Karasaray'da görölmektedir. Burada alt bölüm sağır nişlerle süslenmiş, bunun üzeri çeşitli kuş ve arabesk kompozisyonlarla bezenerek, yazı bordürleri ile erevelenmiřtir¹⁶.

Resim 7. Kuş figürlü pano parçası.

Büyük Saray haricinde, Küçük Saray'ın kuzey duvarı dibinde, 1985 yılı kazı çalışmaları sırasında alçı buluntular elde edilmiştir (izim 2). Bu parçalar arasında özellikle iki kırık parça, Büyük Saray kazılarında daha önce çıkan alçı dolap nişine ait bitkisel ve geometrik kompozisyonlu bordürlerin benzerleridirler¹⁷.

Yine Küçük Saray'ın kuzey batısında, 1988 yılı kazı çalışmaları sırasında, üzerinde geometrik desenler ile birlikte yıpranmiş durumda figür ve yazılar bulunan alçı parçaları ele geirilmiiřtir¹⁸. Bunlar arasında; Büyük Saray alçı buluntuları gibi atlı avcı

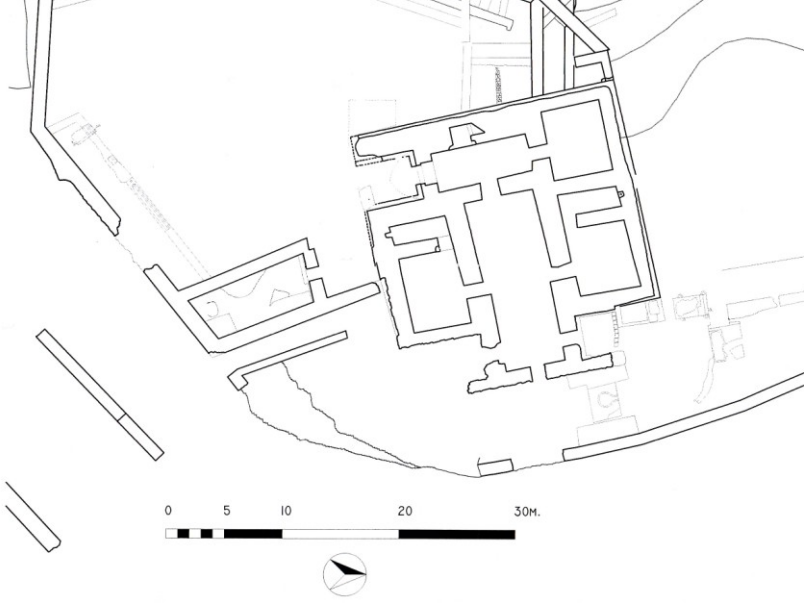
¹⁶ K. Otto-Dorn, a.g.m., s.479.

¹⁷ R. Arık, "Kubad-Abâd 1985 Yılı alışmaları", *VIII.Kazı Sonuçları Toplantısı*, C.II., Ankara 1986, s.307.

¹⁸ R. Arık, "Kubad-Abâd 1988 Yılı alışmaları", *XI.Kazı Sonuçları Toplantısı*, C.II., Ankara

Kubad Abad Sarayı Alçı Buluntuları

figürü tasvirli bir panoya ait parça, dolap nişine ait tavus kuşu figürlü kemer köşelikleri ile bitkisel ve geometrik kompozisyonlu bordür parçaları yer almaktadır.

Çizim 2. Küçük Saray

Bunların dışında, Büyük Saray’da 1965 yılında¹⁹ ve Küçük Saray’ın kuzey doğusunda 2001 yılında²⁰ gerçekleştirilen kazı çalışmalarında alçıya gömülü cam parçaları bulunmuştur (Resim 8). Bu buluntulardan sarayın pencerelerinde alçı şebekeler kullanıldığı anlaşılmaktadır²¹. Yapılan araştırmalar, Alanya ve Konya köşkünde de alçı şebekeli pencerelerin kullanıldığını göstermektedir²².

Ayrıca Konya Karatay Çini Eserler Müzesinde; nereden geldiği belli olmayan, ancak özellikleri itibariyle Kubad Abad Sarayı’na ait olduğunu sanılan parçalar bulunmaktadır. Bunlar arasında; bitkisel ve geometrik süslemeli bordürler, tavus kuşu

1990, s.375.

¹⁹ K. Otto-Dorn - M. Önder, “Bericht über die Grabung in Kobadabad 1965”, *Archaeologischer Anzeiger*, Heft 2, Berlin 1966, s.183.

²⁰ R. Arık, “Kubad-Abad 2001 Yılı Kazı Çalışmaları”, *24.Kazı Sonuçları Toplantısı*, C.I Ankara 2003, s.301.

²¹ Z. Uysal, *Kubad Abad Sarayı Cam Buluntuları(1981-2004)*, (Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2008, s.459-460; Z. Uysal, *Kubad-Abad Sarayında Selçuklu Cam Sanatı*, Ankara 2013, s.119.

²² F. Sarre, a.g.e., s.26 ; Z. K. Bilici, a.g.m., s.407.

figürlü kemer köşeliği ve atlı avcı figürlü panoya ait bir parça da yer almaktadır.

Resim 8. Alçıya gömülmü pencere camları.

Genel olarak, Kubad Abad Sarayı alçı süslemeleri, Konya Alâeddin Köşkü ve Alanya Sarayı'ndakilerle benzer özellikler göstermektedir. Ancak Kubad Abad örneklerinin bunlara göre daha ayrıntılı ve plastik bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

- ARIK, M. Oluş, “Kubadâbad Sarayı (I.Hafriyatın Hikâyesi)”, *Önasya*, S.38, Ankara 1968, s.6-7.
- ARIK, Rüşan, “Kubad-Abâd 1985 Yılı Çalışmaları”, *VIII.Kazı Sonuçları Toplantısı*, C.II., Ankara 1986, s.303-314.
- ARIK, Rüşan, “Kubad-Abâd 1988 Yılı Çalışmaları”, *XI.Kazı Sonuçları Toplantısı*, C.II., Ankara 1990, s.371-382.
- ARIK, Rüşan, “Kubad-Abad 2001 Yılı Kazı Çalışmaları”, *24.Kazı Sonuçları Toplantısı*, C.I Ankara 2003, s.299-306.
- ARIK, Rüşan, *Kubad Abad (Selçuklu Saray ve Çinileri)*, İstanbul 2000.
- BİLİCİ, Z. Kenan, “Alanya-Selçuklu Sarayı Kazılarında Bulunan Alçı Bezeme Parçaları Üzerine Bazı Gözlemler”, *Adalya XIII*, İstanbul 2010, s.405-416.
- ÇEKEN, Muharrem, *Konya Karatay Çini Eserler Müzesi'ndeki Alçılar*, (Ankara

Kubad Abad Sarayı Alçı Buluntuları

- Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Lisans Tezi) Ankara 1995.
- KARAÇAĞ, Abdullah, “Alçı Sanatı”, *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı(Mimarlık ve Sanat)*, C.2, Ankara 2006, s.493-505.
- KARADUMAN, Hüseyin, “Delice Selçuklu Köşkü Kurtarma Kazısı”, *V.Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Ankara 1995, s.189-220.
- OTTO-DORN, K. - M. Önder, “Bericht über die Grabung in Kobadabad 1965”, *Archaeologischer Anzeiger*, Heft 2, Berlin 1966, s.170-183.
- OTTO-DORN, K., “Bericht über die Grabung in Kobadabad 1966”, *Archaeologischer Anzeiger*, Heft 4, Berlin 1969, s.438-506.
- ÖNEY, Gönül, “Anadolu Selçuklu Mimarisinde Arslan Figürü”, *Anadolu (Anatolia)*, S.XIII, Ankara 1969, s.3-67.
- ÖNEY, Gönül, “İran Selçukluları İle Mukayeseli Olarak Anadolu Selçuklularında Atlı Av Sahneleri”, *Anadolu (Anatolia)*, S. XI, Ankara 1967, s.121-159.
- ÖNEY, Gönül, *Anadolu Selçuklu Mimarisi Süslemesi ve El Sanatları*, Ankara 1992.
- ÖZBEK, Yıldırım, “The Peacock Figure and Its Iconography in Medieval Antolian Turkish Art”, *10th International Congress of Turkish Art (17-23 September 1995)*, Genève 1999, s.537-546.
- SARRE, Friedrich, *Konya Köşkü*, Ankara 1989.
- SOURDEL-THOMİNE, J., “Les Inscriptions (K. Otto-Dorn, “Bericht Über die Grabung in Kobadabad 1966)”, *Archaeologischer Anzeiger*, Heft 4, Berlin 1969, s.500-505.
- UYSAL, Zekiye, *Kubad Abad Sarayı Cam Buluntuları(1981-2004)*, (Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2008.
- UYSAL, Zekiye, *Kubad-Abad Sarayında Selçuklu Cam Sanatı*, Ankara 2013.
- YURDAKUL, Erol, “Tokat Vilayetinin Gümüştop (Dazya) Köyündeki XIV ncü Yüzyıla Ait Eski Eserler”, *Vakıflar Dergisi*, S.VIII., Ankara 1969, s.243-262.
- YÜKSEL, Lale, *Osmanlı Öncesi Anadolu Türk Sanatında Alçı Süsleme (12.-14. Yüzyıllar)*, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 1986.